

JustitiedepartementetBrottsförebyggande rådet
Box 1386
111 93 Stockholm

Uppdrag till Brottsförebyggande rådet om hur kriminella nätverk rekryter barn och unga i digitala miljöer

Regeringens beslut

Regeringen ger Brottsförebyggande rådet (Brå) i uppdrag att öka kunskapen om hur kriminella nätverk rekryter barn och unga i sociala medier och andra digitala miljöer för att begå brott. Brå ska även föreslå åtgärder som kan vidtas för att motverka och förebygga detta.

I uppdraget ingår också att studera ärenden i rättsprocessen där barn och unga har rekryterats till kriminalitet i sociala medier eller andra digitala miljöer och om den bestämmelse som gör det straffbart att involvera personer under 18 år i brott eller brottslig verksamhet används i sådana ärenden.

I arbetet med uppdraget ska Brå inhämta synpunkter och kunskap från Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI), Statens institutionsstyrelse, Barnombudsmannen och andra relevanta aktörer samt ta del av internationella erfarenheter på området. Brå ska även samråda med Polismyndigheten, Kriminalvården samt Åklagarmyndigheten, som ska bidra med datamaterial och annan information som behövs för uppdragets genomförande. Barns och ungas erfarenheter ska beaktas i uppdragets genomförande, till exempel genom dialog med berörda barn och unga.

Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Justitiedepartementet) senast den 15 oktober 2026.

Skälen för regeringens beslut

För att minska den egna exponeringen och undkomma lagföring involveras och utnyttjas barn och unga återkommande av äldre kriminella individer. I allt högre utsträckning har detta kommit att ske i onlinemiljöer och med hjälp av digitala tjänster, som har blivit centrala verktyg i de kriminella nätverkens verksamhet. På sociala medier läggs uppdrag om grova våldsbrott och annan kriminalitet ut öppet, och barn och unga rekryteras för att utföra brotten för de kriminella nätverkens räkning. Brotten planeras sedan vidare i slutna grupper och krypterade chattar. Inte minst kan barn och unga som är särskilt sårbara med anledning av exempelvis en problematisk familjesituation eller annan utsatthet, psykisk ohälsa eller kognitiva svårigheter riskera att utnyttjas av de kriminella nätverken. Kunskapen om detta behöver öka, och arbetet med att motverka rekrytering av barn och unga till kriminella nätverk i digitala miljöer behöver utvecklas.

Närmare om uppdraget

Brå får därför i uppdrag att studera vilken roll digitala medier spelar vid involvering av barn och unga till enskilda grova brott eller annan brottslighet inom ramen för kriminella nätverk. En central fråga är hur det går till när barn och unga involveras och utnyttjas i kriminalitet på detta sätt och vilka digitala medier som nyttjas.

Det behövs också mer kunskap om ärenden i rättsprocessen med barn och unga som involveras i kriminalitet genom digitala medier. Att studera sådana ärenden kan dels ge mer kunskap om vad som kännetecknar barn och unga som involveras och utnyttjas i kriminalitet på detta sätt, dels om särskilda arbetssätt och erfarenheter av sådana ärenden i rättsväsendet. Sådan information kan i sin tur vara viktig för att kunna utveckla träffsäkra insatser som förhindrar och förebygger att barn och unga involveras i kriminalitet genom digitala medier. I arbetet med denna del av uppdraget ska Brå även undersöka hur den bestämmelse som infördes den 1 juli 2023 om involverande av en underårig i brottslighet (prop. 2022/23:53) tillämpas i sammanhanget.

Utifrån den kunskap som Brå sammanställer i arbetet med uppdraget ska myndigheten föreslå vilka åtgärder som kan vidtas för att motverka att barn och unga rekryteras av kriminella nätverk i sociala medier och andra digitala miljöer.

På regeringens vägnar

Gunnar Strömmer

Anders Persson

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM

Försvarsdepartementet/MF EM

Socialdepartementet/SOF, SL, HC

Finansdepartementet/BA, OFA DIS

Utbildningsdepartementet/U, S, UH

Barnombudsmannen

Kriminalvården

Polismyndigheten

Statens institutionsstyrelse

Totalförsvarets forskningsinstitut

Åklagarmyndigheten